



**L'educació i la formació de persones adultes:  
perspectives de present i futur**

## editorial

### carpeta

Estratègies participatives per a la formació d'una ciutadania crítica

*Auxiliadora Sales Ciges • 5*

Al vent, la cara al vent

*Eduardo Carbonero • 11*

Desconstruint les pràctiques educatives en la formació de persones adultes:

narrativa, investigació i aprenentatge

*Analia E. Leite Méndez • 23*

El moviment de l'aprenentatge i l'aprenentatge de moure's

*Anna Gómez i Mundó • 30*

### contínua

Educació comunitària-popular i pedagogia del comú: itineraris, tensions i empremtes freirianes

*Jorge Osorio Vargas • 37*

### persones, territoris i experiències

Activa la llengua. Treball sobre les actituds lingüístiques dels adults

*Margalida Barceló i Maria Josep Carrasco • 57*

Formació pública d'adults SERVEF: una simbiosi necessària

*L. Milagros de Lucas Sanz • 67*

Espanyol com a segona llengua per a persones nouvingudes i integració sociolaboral. Programa d'aprenentatge de la Llengua i Cultura del País d'Acollida

*Fundació Elche Acoge: Trinidad Urbán i Angeles Rodes Lafuente • 72*

El reconeixement d'aprenentatges adquirits en l'experiència en la política d'educació dels adults a Portugal

*Carmen Cavaco • 75*

### investigació

El treball en les economies diverses com a aprenentatge que crea valor

*Antonia de Vita • 81*

### arxiu

#### dialògica

Històries de literacitat. La lectura i l'escriptura en la vida de persones adultes amb poca escolaritat

*Maria de Lourdes Dionísio • 99*

### fotografia

Escola d'estiu de formació de persones adultes, en moviment (2009) • 109

### llibres

Neoliberalismo educativo

*Enrique J. Díez Gutiérrez • 111*

## Sumari

### Com participar

## Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitzi el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i concursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

# Espanyol com a segona llengua per a persones nouvingudes i integració sociolaboral. Programa d'Aprenentatge de la Llengua i Cultura del País d'Acollida

*Fundació Elche Acoge, Premi Unesco Confuzio 2018 d'Alfabetització  
Trinidad Urbán i Ángeles Rodes Lafuente*



Per a les persones immigrants, un dels primers passos per aconseguir la integració sociolaboral és l'aprenentatge de l'idioma del país d'acollida. El coneixement de l'idioma permet l'accés a l'ocupació, facilita les relacions amb l'entorn, permet donar i rebre informació, ajuda a conèixer els drets i obligacions adquirides amb la societat d'acollida, etc.; en definitiva, possibilita el desenvolupament laboral, social i personal.

La Fundació *Elche Acoge* desenvolupa el programa Aprenentatge de la Llengua i Cultura del País d'Acollida, en les dues seus amb què compta: una a la zona centre (molt accessible des de tots els barris de la ciutat) i una altra al barri de Carrús (on resideixen el 31% de les persones estrangeres no comunitàries de la ciutat), possibilitant la formació a 148 persones durant l'any 2018.

El programa té com a objectiu realitzar una acció socioeducativa continuada i sostinguda en el temps, per facilitar, a través de l'aprenentatge del castellà, la integració sociolaboral, el compliment de deures i l'exercici dels drets a les persones adultes immigrants residents a Elx. Per aconseguir aquest objectiu, hem establert els següents objectius específics:

- Facilitar l'accés de les persones adultes immigrants no castellanoparlants als recursos formatius existents, preferentment als recursos formatius del projecte i als Centres de Formació de Persones Adultes.
- Aconseguir que les persones destinatàries dominin el castellà i adquireixin les competències sociolingüístiques suficients per desenvolupar-se autònomament.
- Facilitar activitats de formació complementàries per adquirir habilitats que milloren la seva integració sociolaboral.
- Facilitar la creació d'espais de trobada i de coneixement de l'entorn social més proper.
- Promoure l'adequació dels recursos formatius existents (preferentment els de caràcter públic) a les necessitats plantejades per les persones adultes immigrants no castellanoparlants.
- Incorporar les noves tecnologies en el procés d'aprenentatge de l'espanyol.

La Fundació *Elche Acoge*, no només ofereix la possibilitat d'adquirir competències lingüístiques a persones d'origen estranger, sense recursos i en risc d'exclusió social, de forma totalment gratuïta, sinó que facilita espais per a la relació amb altres persones en la mateixa situació, el coneixement de l'entorn en un ambient de confiança, i l'accés a un altre tipus de formació que millora les seues habilitats i la seua ocupabilitat. Per això, l'organització d'activitats d'oci i coneixement de l'entorn (sortides, excursions i visites culturals) permeten als

participants establir llaços amb altres persones, conèixer l'entorn, així com millorar les seves competències lingüístiques en ambients quotidians i distesos.

Des l'entitat s'ha fet una aposta metodològica ajustada a les recomanacions del Consell Europeu en el seu Marc Europeu. A les classes de castellà es concedeix gran importància a l'aspecte pràctic: l'exposició teòrica va acompanyada de la il·lustració mitjançant dades i materials pràctics que faciliten l'assimilació dels continguts. L'alumnat aprèn la llengua a través de l'exposició directa a un ús autèntic, mitjançant la participació directa en les tasques de classe, l'estudi individual i les activitats complementàries.

Els cursos són eminentment pràctics, amb dinàmiques individuals i grupals, dinàmiques de situació (omplir impresos, sol·licituds...), etc., enfocats fonamentalment a un ús instrumental del llenguatge, que afavoreixi no només l'aprenentatge de l'idioma, sinó la plena autonomia de les persones que acudeixen, eliminant les barreres que dificulten la participació social plena.

Els principis metodològics que seguim són els següents:

- L'ensenyament centrat en l'alumnat: Aquest és un dels aspectes centrals de l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament-aprenentatge de llengües. Els continguts de les classes s'adapten a les necessitats expressades per cada grup.
- L'atenció individualitzada: A les classes de llengua es tenen en compte els diferents estils cognitius dels/les alumnes i es realitzen activitats adaptades a tots els tipus d'aprenentatge.
- El reforçament grupal: En aquest sentit, el grup es defineix com un espai d'interculturalitat i negociació col·lectiva dels objectius de l'aprenentatge.
- El foment de l'aprenentatge autònom: Pensem que és molt important proporcionar les eines necessàries per controlar i ser en tot moment conscients del seu procés d'aprenentatge.
- L'avaluació contínua de les i dels alumnes, de les i dels professors/es i el programa en general.

Entre els continguts de les classes de castellà i de les activitats de formació complementària programades, el programa d'Aprenentatge de la Llengua i Cultura del País d'Acollida compta amb materials que incorporen la perspectiva de gènere, plantejant diverses temàtiques que inclouen els interessos, necessitats i particularitats de dones i homes, tant en l'anàlisi de la realitat, com a l'avaluació de la mateixa i posta en comú de conclusions.

La intervenció compta, a més, amb una activitat dirigida específicament a dones (*"Entre Dones"*), orientada a promoure un espai propi on compartir experiències comuns, generar una consciència i identitat de gènere, i motivar al diàleg i escolta activa en temes concernents als seus interessos i necessitats, utilitzant l'aprenentatge de la llengua com a mitjà vehicular.

El programa aposta, a més, per la conciliació amb la vida familiar, amb la finalitat que les responsabilitats tradicionalment assumides per dones (tasques domèstiques, cures de xiquets, etc.), no siguem un obstacle per accedir a la formació. D'aquesta manera, els horaris implementats coincideixen amb la jornada escolar dels menors i/o s'actua proporcionant informació i facilitant l'accés a altres entitats proveïdes amb espais d'atenció infantil (en aquells casos en què la usuària es troba a l'atenció de xiquets entre 0 i 3 anys). Així mateix, de forma coordinada amb l'Àrea d'Aprenentatge de la Llengua i la Cultura, l'Àrea Social de l'entitat, proveeix d'informació per a la valoració d'altres alternatives igualment adequades per al cuidat de menors entre 0-3 anys (ajudes i prestacions vinculades a la matriculació en escoles infantils).

Per al desenvolupament d'aquests programes, l'entitat compta amb un equip multidisciplinari molt qualificat i en constant reciclatge professional. Aquests professionals implicats estan àmpliament formats en temes d'estrangeria i atenció social a col·lectius en risc d'exclusió social, que els permet oferir una atenció integral.

A més, comptem amb 29 persones voluntàries, formades i implicades amb la visió-missió de l'entitat, que donen suport i col·laboren en les diferents àrees d'intervenció.

El professorat de les classes de castellà son, majoritàriament, mestres jubilats i joves llicenciats que de forma voluntària preparen, imparteixen i atenen a l'alumnat. Cal destacar que conformen un grup estable i continu.

Durant l'any 2018, més de 2600 persones van ser ateses a l'entitat. A més, considerant que el treball també es desenvolupa en centres educatius, col·legis, universitats, empreses, etc., es pot afirmar que el nombre de persones ateses augmenta, arribant a més de 5000 l'any.

Va ser durant aquest mateix període que la Fundació *Elche Acoge*, va ser guardonada amb els Premis Miguel Hernández, menció especial "Julián Sáez del Río", que convocà el Ministeri d'Educació, i que es caracteritza per reconèixer la tasca d'aquelles entitats que ofereixen una educació i formació permanent innovadora de qualitat a les persones adultes, així com per afavorir l'accés a l'educació i la formació dels grups socialment desfavorits i en situació de vulnerabilitat.

Com a conseqüència de l'esmentat reconeixement, amb el suport del Ministeri, el programa d'Aprenentatge de la Llengua i la Cultura del País d'Acollida, va ser presentat al Premi Internacional UNESCO-Confuci de Alfabetització, distinció que li va ser finalment atorgada. Aquest reconeixement va ser establert en l'any 2005 amb el suport del Govern de la República Popular de la Xina. Es centra en valorar iniciatives d'alfabetització d'adults en zones rurals i joves fora de l'escola, especialment xiquetes i dones.

El premi va ser recollit en el transcurs de la Conferència Internacional pel dia de l'Alfabetització, el 7 de setembre a la seu de la Unesco, París. Posteriorment, l'entitat fou rebuda pel govern xinès en un viatge d'estudis el país asiàtic on varen poder descobrir la història i la cultura de Qufu, Xina, la ciutat natal del conegut erudit i filòsof xinès Confuci.